

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2019 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2019 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2019. – 230 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеєва І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – к.е.н., доц.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом №2 від 01.10.2019 р.

5.Гринжевський М. Аквакультура України: стан та перспективи розвитку // Вісник аграрної науки. - 2002. - № 4. - С.34-38

6. Діброва А.Д. Механізм бюджетної підтримки сільського господарства України / А.Д. Діброва // Агросвіт. — 2007. — № 15. — С. 6–11.

7. Цигилик І.І. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навч.посіб. / І.І.Цигилик, М.М.Білий, С.О.Кропельницька. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 160 с.

РИНОК ЗЕМЛІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ. НОВИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ

**Татарик Е.П., викладач кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій**

Новий законопроект України про ринок землі дозволить купувати землю сільсько-господарського призначення усім бажаючим.

В цьому документі можна виділити п'ять ключових моментів.

По-перше, від часу набрання чинності закону, одночасно будескасовано заборону на відчуження земель сільськогосподарського призначення всіх форм власності [1].

По-друге, можна буде продавати землю тільки на електронних земельних аукціонах [1].

По-третє, право купівлі земельних ділянок сільсько-господарського призначення буде надано громадянам України, територіальним громадам, державі та юридичним особам, зареєстрованим в Україні [1].

Четвертий пункт – обов'язкова реєстрація цін на земельні ділянки при проведенні транзакцій [1].

П'ятий – законопроект регулює правила продажу сільсько-господарських земель банками, а також особами, яким відповідно до законодавства не можуть належати такі землі на правах власності, наприклад, іноземцям [1].

Окрім того, загальна площа сільсько-господарських земель, яка може перебувати в оренді або власності однієї особи, з урахуванням земель, які перебувають під контролем групи осіб, згідно з законодавчим документом, не може перевищувати 35 % площі угідь на території громади, не більше 15 % області не більше 0,5 % країни [1].

Новою владою України заплановано відкрити ринок землі уже наступного року, провівши до кінця 2019 року земельну реформу й демонополізувати економіку [2].

Банківська система України готова до роботи з ринком землі. Україна посідає лідерські позиції у світі за площами родючих ґрунтів та обсягами експорту агропродукції, але вона далека від повної реалізації свого потенціалу.

Розрив між можливостями і реаліями зумовлений багатьма чинниками, один з яких – це мораторій на купівлю та продаж сільсько-господарських земель.

Заборонена торгівля землею підштовхнула галузь на низьку траєкторію розвитку. У 2018 році це коштувало Україні 22,5 мільярда американських доларів.

Мораторій на купівлю-продаж сільсько-господарських земель, який з 2001 року подовжувався вже десять разів й охопив наразі понад 66 % території України [3].

Сільське господарство – це третя галузь національної економіки після промисловості й торгівлі. Частка валової доданої вартості (ВДВ) галузі у ВВП склала у 2018 році близько 10 %, хоча у 1990 році вона становила 24 %.

Значна питома вага аграрних продовольчих товарів і в загальному обсязі українського експорту. У 2018 році їх частка становила 39,3 %, зокрема, частка зерна – 15,3 %.

Сільсько-господарські землі України мають виняткову родючість, але ВДВ (валова додана вартість) у розрахунку на гектар землі, значно нижча порівняно з країнами, що мають менш продуктивні землі.

Так, у 2016 році найвищий рівень ВДВ зафіксований у Франції – 2 238 дол/га, у США – 1 414,1 дол/га, Бразилії – 1 266 дол/га, Аргентині – 773 дол/га, Канаді – 603,5 дол/га, Росії – 528 дол/га, тоді як в Україні – 415 дол/га [3].

До 2001 року вільно розпоряджатися землею як активом, включаючи право на купівлю-продаж, ніхто не забороняв. Таким чином, маючи дані на рівні господарств за 1995-2014 роки, можна зробити висновки, як відрізнялися економічні процеси в галузі доі після впровадження мораторію і чи випадкова ця різниця [3].

Вплив таких факторів як: пільгове оподаткування, інтеграція із СОТ та ЄС, макроекономічна ситуація, вплив аграрної політики, фінансова криза 2008 року, анексія Криму, індивідуальні характеристики сільсько-господарських підприємств, зміна кліматичних умов, кон'юнктура світових аграрних й аграрно-промислових ринків.

Такий підхід дооцінювання впливу мораторію має назву «дослідження подій». Він не повністю забезпечує найточніший результат, однак є наразі єдино можливим.

Наприклад, для рослинництва щорічний темп зростання продуктивності галузі міг бути на 6 % вищим за умовою відсутності мораторію.

Тобто, якби 18 років тому в Україні не запровадили мораторій, то продуктивність рослинництва могла бути приблизно вдвічі вищою.

Тваринництво – це галузь виробництва з довгим циклом, яке потребує довгострокових інвестицій, і саме мораторій є одним з чинників, що гальмують довгострокові інвестиції у сільське господарство [3].

Таким чином, зважаючи на наведені результати діагностики й аналізу, без мораторію Україна мала б помітно вищий рівень валової доданої вартості.

Отримані результати свідчать, що мораторій на купівлю й продаж земель сільсько-господарського призначення, потрібно розглядати як значне структурне зрушення, що призвело, на жаль, аграрний сектор країни на значно нижчу ступінь розвитку.

Якби не мораторій, то у 2018 році сільське господарство могло б згенерувати близько 35,9 млрд дол доданої вартості замість фактичних 13,25 млрд дол. Без мораторію, ВВП України у 2018 році міг би бути на 22,5 млрд дол або на 17% більшим від фактичного рівня. Ось яка ціна мораторію, що сплачує вся Україна.

Ситуація з відсутністю ринку землі знижує український ВВП приблизно на 1%.

Скасування мораторію на продаж землі і запровадження прозорого ринку в Україні наразі можливо зробити прозорим шляхом – через систему «Prozorro. Продажі».

Українцям не варто боятися запровадження ринку землі. Народові треба пояснити, що таке земельна реформа. Чинна ситуація не сприяє благополуччю й підвищенню якості життя людей, що працюють на землі. Той факт, що землю не можна використовувати в якості застави, не можна продати, означає, що продуктивність сільського господарства нижча, ніж могла б бути.

Виходячи із світового досвіду, Україні варто відкрити ринок землі з додатковими заходами для модерації його діяльності. Згідно із заявами уряду, закон про ринок землі України розробляється у співпраці із Світовим банком. Ринок землі не може функціонувати без будь-яких обмежень, тому варто звернути увагу на досвід розвинутих країн. Важливе завдання – створити незалежний державний регулятор, який буде забезпечувати коректну роботу земельного ринку [3].

Література

1. Рынок земли в Украине: в Верховной Раде зарегистрировали новый законопроект. 10 сентября 2019 17:48. <https://prm.ua/ru/ryinok-zemli-v-ukraine-v-verhovnoy-rade-zaregistrovali-noviy-zakonoproekt/>
2. УП. Кляті питання 17 695 members: Офіційний канал інтернет-видання «Українська правда» <https://www.epravda.com.ua/news/2019/09/4/651293/>
3. Олександр Сакаль. Білий ринок землі: реальність та очікування. <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/09/3/651218/>

СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ХЛІБА ТА ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ В ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент

**Аун В. М., магістрант, Якубовська Ю. С., магістрант
Одеська національна академія харчових технологій**

Ринок хліба та хлібобулочних виробів (ХБВ) є однією із найважливіших сфер економіки, що має великий потенціал та забезпечує населення основним продуктом харчування, який насичує організм людини вуглеводами, харчовими волокнами, рослинними білками, мінеральними речовинами, вітамінами.

Аналізуючи сучасний стан ринку хліба та ХБВ нетривалого зберігання в

17.	CONCEPT AND CLASSIFICATION OF NON-CURRENT ASSETS: THEORETICAL ASPECT	46
	Stupnytska T., Ph.D., Associate Professor, Volodina O., Assistant, Pryimak V., Master, Vozniuk L. Master, ONAFT, Odessa	
18.	ПЕРЕДУМОВИ ТА СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	49
	Маркова Т. Д., к.е.н., доцент, Мостицька С. І., магістрант, Маленко В. В., магістрант, Онищук А. М., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
19.	МЕТОДИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ, ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	52
	Купріна Н. М., к.е.н., доцент, Гурмач Т. Б., магістрант, Коршунов О. С., магістрант, Мігун Л. В., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
20.	УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	54
	Купріна Н. М., к.е.н., доцент, Власой А. В., магістрант, Краєва А. О., магістрант, Романова В.Ю., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
21.	МЕНЕДЖМЕНТ В СУЧАСНОМУ СВІТІ	56
	Корсікова Н.М., к.е.н, доцент, Череватий В.М., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
22.	СУЧАСНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОЖИВАЧІВ	61
	Брайко М. Г., ст. викладач, Голубьонкова О. О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
23.	СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	62
	Корсікова Н. М., к.е.н., доцент, Поросюк І. А., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
24.	НАУКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	64
	Корсікова Н. М., к.е.н., доцент, Туренко Я. О., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
25.	ПЕРЕДУМОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВИХ ХОЛДІНГІВ УКРАЇНИ	66
	Дідух С. М., к.е.н., доцент, докторант, ОНАХТ, м. Одеса	
26.	КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ (СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ)	68
	Кулаковська Т. А., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
27.	ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ РИБОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ	70
	Самофатова В. А., д.е.н., професор, Ганусовський В. О., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
28.	РИНОК ЗЕМЛІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ.НОВИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ	73
	Татарик Е. П., асистент, ОНАХТ, м. Одеса	
29.	СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ХЛІБА І ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ	75
	Лобоцька Л. Л., к.т.н., доцент, Аун В. М., магістрант, Якубовська Ю. С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	
30.	РОЛЬ ОБ'ЄКТИВНИХ ЗАКОНІВ РОЗВИТКУ В ОРГАНІЗАЦІЙНОМУ ПРОЕКТУВАННІ	78
	Фрум О. Л., к.е.н., ст. викладач, Магденко С. О., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	
31.	ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	79
	Антонюк П. О., к.е.н., с.н.с., Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Антонюк О. П., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	
32.	ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АПК УКРАЇНИ	83
	Басюркіна Н.Й., д.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15-16 жовтня 2019 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 01.10.2019 р.

Підписано до друку 01.10.2019. Формат 60x84/16.
Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 13,15.
Тираж 500 екземплярів.

Видавництво «Друк Південь»
Тел.: 0972122975